

Freddy de Pauw

Varthän Italien med Beppe Grillo, när väl dammet lagt sig?

Italien tycks ha fallit i ex-komikern Beppe Grillos hägn. Denna för italienarna välkände Grillo är grundaren av *Movimento 5 Stelle* (M5S), Femstjärnerörelsen, som blev riksdagsvalets stora skräll i februari i år, med en fjärdedel av de avgivna rösterna. Dock, Grillo blockerar bildandet av en, vare sig vänster- eller höger-, regering, Han säger att M5S måste få fram sin syn.

Beppe Grillo och "grillismen" är svår att placera på en traditionell höger-vänster skala, själv hävdar han att skalan är förlegad. Grillos framgång är otvivelaktigt ett uttryck för att politiken står italienarna upp i halsen. "Nu är det nog:" Men vad kommer sen?

Sänd dem hem

Grillo har under årtionden varit en firad komiker. Han gav under de senaste åren allt mer ord åt vad folk tyckte; vi har nog av politiker, om de så är höger eller vänster. Grillos "Tutti a casa" (sänd dem hem) blev succéformeln som gav honom det stora väljarskopet.

Komikern Grillo har sen länge varit känd som mannen med en "rapp och hård tunga". Redan 1968 gick han i clinch med Bettino Craxi, statsministern och långvarig ledare för socialdemokraterna. I en kommentar till italienska socialdemokraters besök i Kina sa han "Om vi nu alla leds av socialister, vem ska de då bestjäla". Politikern Craxi blev, efter att han hade 60 stycken rättsliga anklagelser på sig, tvungen att fly till Tunisien. Man kan således inte klandra Grillo för att han i tid satte fingret på det politiska etablissemangets fifflande.

Den bärande idén bakom Femstjärnerörelsen M5S är att partipolitikens tid liksom all politikens era är förbi. De måste ersättas av ett samhällstänkande som Internet ska befördra. En sorts direkt-demokrati via en ständig Internetkommunikation som ska fostra fram en gemensam tanke om samhället.

Internetomröstningar

Grillo fick sin idé om Internetdemokratin efter att han 2000 hade sammanträffat med specialisten på Internet Gianroberto Casaleggio. Casaleggio har något säregna teorier om Internet. Världen ska 2054, efter en period av krig och katastrofer, då sex miljarder människor ska förgås, resultera via den direkta kommunikationen i en harmonisk värld av det ädlaste slag. Och världens president kan då väljas direkt via Internet.

M5S grundades för tre år sedan. Det skedde på Internet och man har ingen ledning, inga lokaler, endast kommunikation via Internet. Rörelsens nätverk – vilket alltså inte är ett parti – är inte desto mindre hårt kontrollerat. Det kan ses av hur riksdagskandidaterna valdes på Internet. Valet var helt annat än genomskeinligt. Det är t.ex långt ifrån klart hur många som deltog i Internetvalet av dem. Klart är att det var mycket färre än vad som hävdas.

Och efter riksdagsvalet har M5S nätverk varit starkt kontrollerat. Flera påståenden av "basen" att M5S i realiteten liknar ett traditionellt parti såsom det Demokratiska partiet (DP) avfärdas rakt av. Men det hjälper inte, faktum är att rörelsen leds mycket auktoritärt, där dagliga bannlysningar görs gentemot dem som inte verkar följa besluten ovanifrån. Det tycks vara så att den "demokratiska" gemensamma samhällstanken bestäms av paret Gillo-Casaleggio. Uppenbarligen är det inte svårt att manipulera en Internetdemokrati, likt många s.k. direktdemokratier.

Oklara sankmarker

Flera undersökningar visar att M5S tog många väljare från mitten/vänstern, som i början hade en

tydlig övervikt i opinionspejlingarna. Man fick 40 procent arbetarröster medan mitten/vänstern, det Demokratiska partiet (DP) (i verkligheten mer mitten än vänster) som "vann" valet, fick bara 21 procent. Alltså i realiteten en förlust. Genom det säregna valsystemet i Italien fick DP med sina 29,5 procent röster en majoritet i andra kammaren, men långt färre mandat i första kammaren.

M5S fick bland tjänste- och ämbetsmän 27 procent. Bland studenter och egenföretagare var det runt 30 procent. Och från arbetslösa fick M5S 43 procent medan DP fick enbart 20 procent. Det var endast bland hemmafruar som M5S fick ett så lågt röstetal som 11 procent.

Sammantaget sett fick M5S en stor del av sina röster från mitten/vänster och vänster. Det är ett av resultaten av "tutti a casa" och som är tecknet på tröttheten av de ständiga skandalerna. Uppfattningen att det skulle bli bättre, som många italienare hade efter den stora rättsliga uppröjningsoperationen Mani pulite¹ gentemot den politiska korruptionen på 1990-talet, har idag visat sig vara en illusion. Oupphörliga korruptions- och bedrägeriskandaler har fortsatt och har duggat allt tätare, varav den största är skandalen med banken Monte Paschi di Siena² där politiker från DP hade fingrarna djupt i syltburken.

M5S fick många röster med sitt krav på en grundinkomst åt alla och envar. Tillika med deras attacker på det politiska skiktets, inklusive dess medhjälpare, privilegier och med motståndet till de dyra höghastighetstågen. Men å andra sidan talade Grillo mot att barn till invandrare, som även om de är födda i Italien inte ska beviljas italienskt medborgarskap. Han säger också att fackföreningarna tillhör det förgångna. Men inte bara detta, Grillo öppnade dörrarna för en välkänd aktivist från den mycket entydigt fascistiska gruppen CasaPound.³ Ordföranden för M5S:s riksdagsgrupp Roberta Lombardi skrev i början på året på sin blogg att den italienska fascismen har börjat väl; med en riktig syn på staten och att värna familjen ...

Varken vänster eller höger

M5S-rörelsens guru Casaleggio befinner sig med sin futuristiska världsåskådning i samma farvatten. Hans företag Casaleggio Associati är i partnerskap med det nordamerikanska lobbyföretaget Enamics, som bl.a. har oljebolaget Shell och ett flertal banker som kunder. Vi hittar också en Enrico Sasson, i Casaleggios firma, som är medlem i den mäktiga högerklubben Bilderberg.⁴ Journalisten Pietro Orsatti som avslöjade detta 2010 i tidningen *Micromega* har sen dess varit utsatt för återkommande hot. Casaleggio vägrar att svara på några som helst frågor om sitt företag, vilket ju inte är så förvånande då företagets praktik står i bjärt kontrast till vad han predikar om transparens och om basens kontroll över kommunikationen på nätet.

¹ **Mani pulite** (Rena händer) var en brettpoplåg operation som landets rättsväsende igångsatte 1992 mot den utbredda korruptionen bland politiker och industriledare. Flera fängslades och dömdes. Ett av resultaten blev att efterkrigstidens tre stora statsbärande rörelser, kristdemokraterna, socialdemokraterna och liberalerna föll ihop som partier. Även det stora eurokommunistiska partiet delades i olika delar. Efter en tid dök affärsmannen Silvio Berlusconi upp (statsminister 1994-1995, 2001-2006, 2008-2011) och korruptionen fick ny fart, nu under namn av fri ekonomisk liberalism.

² **Monti Paschi di Siena** är Italiens äldsta bank, sen 1472, med 3000 kontor 33 000 anställda och 4,5 miljoner kunder i landet. 2009 började förlusterna hopa sig, med rötter i oegentligheter som pågått under 2008 – 2013. Bankledningen valde att hemlighålla det hela. Ingen information gavs. I januari 2013 sprack bubblan och den italienska riksbanken (Banca d'Italia) blev tvungen att friköpa banken till ett belopp av 3,9 miljarder euro.

³ **CasaPound**, grundad 2003, uppfattar sig som en social rörelse som är varken för kapitalism eller marxism. (i efterföljd till bl.a. den tyske nazisten Strasser). Man har ockuperat en statsägd byggnad för att bereda bostadslösa hem. Man har en teater, en webbradio och tv, en tidskrift och ledamöter i kommunstyrelser.

⁴ **Bilderberg** bildades i Nederländerna 1954. Man möts en gång per år med deltagare, mellan 120-150, från främst Europa och Nordamerika. Det är en tredjedel regeringsrepresentanter och höga politiker och två tredjedelar finans-, industri-, arbetar- och fackföreningsföreträdare och personer från utbildningsinstitutioner. Mötena är slutna och man ger ingen information av hur saker avhandlats. Klubben räknas som en av de inflytelserikaste.

Vänster och höger, tillhör det förgångna enligt Grillo. Han säger också att det är tack vare existensen av M5S som Italien inte behöver dras med en fascistisk rörelse som Gyllene gryning i Grekland. Men han glömmer påpassligt att nämna att den äkta nyheten i Grekland är den radikala vänstern Syrizas uppkomst.

“Varken vänster eller höger” har historiskt sett, fram till idag, alltid varit kännetecknande för höger rörelser. Frågan är om detta även ska gälla för M5S eller inte. Många av de till riksdagen valda är tidigare aktivister i sociala rörelser och är ingalunda vana att blint följa ledare. Den yttersta frågan är då hur länge som M5S kan hålla sina inre motsättningar stängna med en ovanifrån styrd kommunikationskontroll?

Uitpers (Bryssel) 24 mars 2013. Översättning och noter Per-Erik Wentus.